



### Griķi vēl turpina gatavošanos.

motivācija, mazās saimniecības ir jāstimulē. Piemēram, Austrijā, kur reljefs ir daudzkārt sarežģītāks, visi lauki ir apdzīvoti. Katram saimniekam ir zeme, darbnīca, ir amatnieki, pakalpojuma sniedzēji. Latvijā ir līdzens zemes reljefs, varētu siltumnīcas un ražotnes būvēt un attīstīt. Godmanis, pirmais valsts vadītājs pēc valsts neatkarības atgūšanas, salaida tautsaimniecības pamatus grīstē, oligarhi visu sagrāba, zēla un plauka nevis ražošana, bet pirkšana un pārdošana. Cilvēkiem zuda ticība, ka, normāli saimniekojot, var pelnīt. Ņēma un izsaimniekoja G24 kredītus, pēc tam mēs visi tos ar saviem nodokļiem atmaksājām. Pēc neatkarības atjaunošanas tautsaimniecībai ielika greizus pamatus. Igaunijā tos ielika stabilākus. Kā ir, tā ir. Nevaram cerēt, ka gada laikā visu izmainīsim. Cilvēkiem ir dažādi uzskati. Viens strādā ar atbildību, otrs gaida vieglāku peļņu, cits domā, ka vispār nav jēgas kaut ko darīt.

### – Kāda patlaban Latvijā ir kooperācijas reputācija?

– Laba. Arī Latvijas Lauksaimniecības kooperatīvu asociācija darbojas visnotaļ labi. Tā cenšas un var ietekmēt politiskus lēmumus. Asociācijai ir diezgan jūtama ietekme, ceru, tā vēl palielināsies. Kooperācija ir visas sadarbības balsts. Vissvarīgākā ir sabiedrības uzticība kooperācijai. Manuprāt, sabiedrība kooperācijai uzticas. *Latraps, Durbes grauds, VAKS* savos reģionos ir pozitīvi novērtēti. Protams, vienmēr būs arī lielie zemnieki, kam kooperācija ir

par šauru, viņiem ir vairāki tūkstoši ha zemes. Šāds saimnieks pats ir kā liels uzņēmums. Vidējie zemnieki Latvijā ir sapratuši, ka kooperācija ir vienīgā sadarbības iespēja.

### – Kā vērtējat ES Zaļā kursa nosacījumus pesticīdu un minerālmēslu lietojuma mazināšanā?

– Laiks rādīs, kā tos izpildīs. Patlaban atrodamies izaugsmes posmā, kad ir ļoti attīstījušās produktu ražošanas tehnoloģijas un ar jaudīgu tehniku kuļam lielas ražas. Protams, nevar vēlēties, lai visi zemnieki kļūtu par bioloģiskajiem ražotājiem. Sarežģīti ir uz to iet un pārkārtoties. Ir lielas sabiedrības daļas vēlme, lai pārtikas produkti būtu iespējami mazāk piesārņoti ar ķīmijām. Arī mēs uz to spiežam. Iesakām domāt par gala produktu.

Ir jāatrod vidusceļš. Tas nozīmē – ar iespējami mazāk līdzekļiem, ar iespējami mazāku ķīmijas daudzumu ražot pietiekami daudz labas kvalitātes pārtikas produktu. Ir jāizmanto vairāk pākšaugu audzēšanas tehnoloģijas, starpkultūras vai tauriņziežu audzēšana, tādā veidā piesaistot slāpekli un noturot ražību. Ir jāizvēlas pret slimībām noturīgas šķirnes. Mēs, piemēram, izvēlamies miežu šķirni 'Rubiola', vasaras kviešu šķirni 'Quarna'. Abas šķirnes ir salīdzinoši noturīgas pret slimībām un stabilas savos kvalitātes rādītājos. Ir daudzas intensīvās ārzemju šķirnes, un, ja tās nemiglo un nemēslo tik intensīvi kā Rietumeiropā, ražas nav. 'Rubiola' un 'Quarna' ir piemērotas Igaunijas un Latvijas apstākļiem. Tās nav ideālas. Piemēram, 'Rubiolai' ir tendence dzeltēt pēc miglošanas ar pretveldres preparātiem. Tas ir īslaicīgi un pārejoši. Mūsu audzēšanas apstākļiem, manuprāt, šīs ir visvairāk piemērotās šķirnes, esam tās pārbaudījuši.

Protams, ikviens vēlas iegūt 7–8 t/ha lielu ražu un vairāk pelnīt. Ir jāvērtē gan ieguldījumi, gan arī gala rezultāts, tostarp kvalitāte.

Sēklu pērkam no sadarbības partneriem Igaunijā un Latvijā, arī no Priekuļu pētniecības cen-

tra. Zemniekiem šķiet, ka kaimiņa audzētā šķirne ir labāka tāpēc, ka viņš to *tikpat kā nemēslo, neko nedara un iznāk laba raža*. Es stāstu, ko var dabūt no mums, un piebilstu, ka var mēģināt arī kaut ko citu. Ir, kas mēģina, un secina – nav nekas labāks.

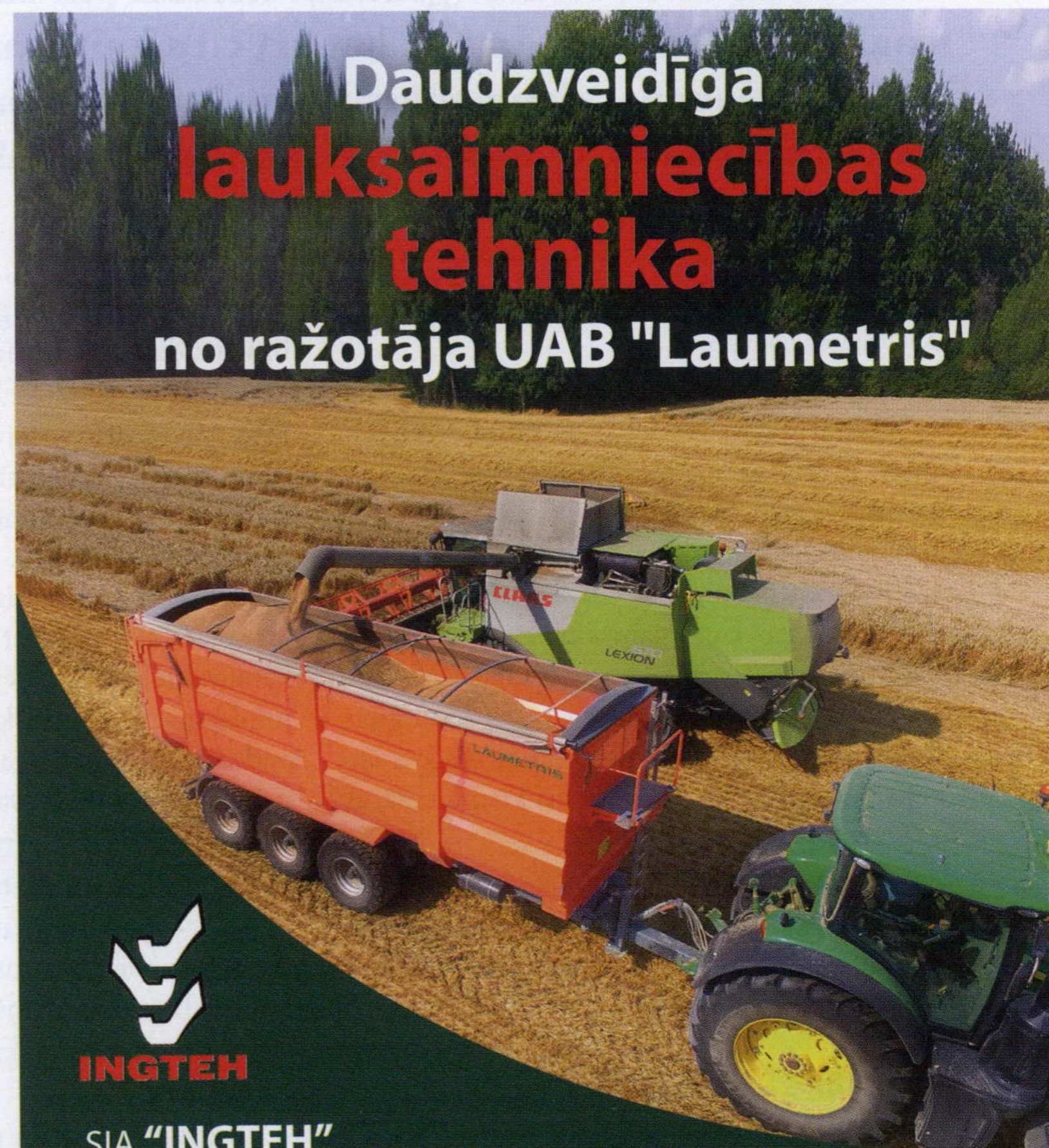
### – Kā Latvijā vajadzētu attīstīties lauksaimnieku kooperācijai?

– Neesmu īsti pārliecināts, ka vajadzētu vairāk kooperatīvu. Ar līdzīgu darbības profilu kooperatīviem vajadzētu ciešāk sadarboties un apvienoties, lai būtu konkurētspējīgāki Eiropas tirgos, bet jaunus kooperatīvus veidot tikai, lai ražotu specifiskāku produkciju vai sniegtu konkrētus pakalpojumus biedriem, kam tas būtu ļoti nepieciešams. Mēs esam LPKS VAKS biedri. Sadarbojamies, pērkam AAL, minerālmēslus. Arī mūsu biedri sadarbojas ar VAKS. Ja visu produkciju eksportētu, protams, vienam kooperatīvam to darīt būtu izdevīgāk nekā

vairākiem. Somijā ir lielais *Valio*, tomēr ir arī citi kooperatīvi, kas specializējas citu produktu ražošanā. Mēs tieši sadarbojamies ar pārstrādes uzņēmumiem, tiem piegādājam specifiskus produktus. Piemēram, *Dobeles dzirnavniekam* – pārtikas auzas, kas tās ļoti novērtē. Būtu sarežģītāk vēl caur kādu citu kooperatīvu pārdot, pazustu atgriezeniskā saite. Sagatavojam produktu tādā kvalitātē, kā pieprasa pircējs.

Jāvērtē, kas zemniekam ir izdevīgāk. Mēs cenšamies, lai produkts būtu iespējami kvalitatīvāks un varētu saņemt iespējami izdevīgāku cenu. Šobrīd par mūsu audzētajām auzām maksā 200 eiro/t. Auzas attīrām, sašķirojam, tukšās auzas nošķirojam, tās kurinām un pārdodam labi sagatavotu izejvielu.

Uzskatu, ka tikai kooperatīvi var ražot un pārstrādāt produkciju ar lielāku pievienoto vērtību, lai no tā labumu gūtu plašāks zemnieku loks. **a**



## Daudzveidīga lauksaimniecības tehnika no ražotāja UAB "Laumetris"



**INGTEH**

SIA "INGTEH"

Adrese: izstāžu komplekss "Rāmava"

Izstāžu iela 11, Valdlauči, Ķekavas pag., Ķekavas nov., LV-1076

Tālrunis: +371 28358816, e-pasts: info@ingteh.lv

[www.ingteh.lv](http://www.ingteh.lv)